

LA COMPLEXITAT DE LA SENZILLESA; KATHERINE MANSFIELD I MERCÈ RODOREDÀ

UNA COMPARACIÓ LITERÀRIA

Pseudònim: Woolridge Grant
Àmbit: Literatura
2n de Batxillerat A
Curs 2021-2022

“Els autors també són històries i per això alguns d’ells desitgen escapar de la història amb un salt a l’eternitat”.

Jean Paul Sartre

RESUMEN

Las innovaciones en cuentista que hizo Katherine Mansfield tuvieron un gran impacto en la literatura del siglo XIX y el modernismo inglés. Hasta llegó a ser leída en el Mediterráneo, por una autora posterior a ella, Mercè Rodoreda. Esta, en sus tiempos, también fue una escritora que trajo novedades al panorama de crisis novelística que había. ¿Puede ser que Rodoreda se inspirase en Mansfield para escribir algunos cuentos? Este trabajo pone el foco en estas dos pioneras y busca identificar hasta qué punto la escritora catalana ha sido influenciada por las narraciones de Katherine Mansfield. Para ello, se tratan los rasgos principales de los estilos de cada una y, seguidamente, se analizan algunas de sus obras para establecer una comparación literaria a través de lecturas activas e interpretaciones propias. Una vez encontrados estos puntos de unión, este trabajo ofrece una breve narración con los elementos que comparten, para ver más claramente en qué aspectos coinciden ambas autoras.

Palabras clave: Katherine Mansfield, Mercè Rodoreda, literatura, cuentista, influencias, comparación.

ABSTRACT

Katherine Mansfield's short story innovations had a great impact on 19th century literature and English modernism. Her work was even read in the Mediterranean by a later author, Mercè Rodoreda. She, in her time, was also a writer who brought news to the panorama of the novel crisis that existed. Could it be that Rodoreda was inspired by Mansfield to write some stories? This work focuses on these two apparently different pioneers, and seeks to identify the extent to which the Catalan writer has been influenced by the narratives of Katherine Mansfield. For this, the main features of the styles of each one are attended and then some of their works are analyzed to establish a literary comparison through active readings and interpretations. Once these points of union have been found, this work offers a brief narration with the elements they share, to see more clearly in which aspects both authors coincide.

Key words: Katherine Mansfield, Mercè Rodoreda, literature, short stories, influences, comparison.

ÍNDEX

1.	Introducció	6
2.	MARC TEÒRIC	8
2.1.	Katherine Mansfield	8
2.1.1.	Biografia	8
2.1.2.	Característiques literàries	10
2.2.	Mercè Rodoreda	13
2.2.1.	Biografia	13
2.2.2.	Característiques literàries	15
3.	MARC PRÀCTIC	17
3.1.	Anàlisi de contes	17
3.1.1.	Contes mansfieldians	17
3.1.1.1.	“La senyoreta Brill”	17
3.1.1.2.	“La minyona”	22
3.1.2.	Contes rodoredians	25
3.1.2.1.	“Aquella paret, aquella mimosa”	25
3.1.2.2.	“Zerafina”	29
3.2.	Influències, semblances i paral·lelismes	32
3.2.1.	L’espai domèstic; “La minyona” i “Zerafina”	33
3.3.	“Al vestíbul”, producció pròpia	34
4.	Conclusions	36
5.	Bibliografia i webgrafia	38

1. Introducció

He orientat el meu treball de recerca en un àmbit en què sempre m'he sentit còmoda i benvinguda: la literatura. He crescut llegint i envoltada de llibres que m'han aportat un munt de coneixement i històries inoblidables, com gran part d'infants. No és estrany, llavors, que encara m'interessi per autors i obres des d'una perspectiva més madura. Així doncs, m'he decantat per fer un estudi literari centrat en figures escriptores, més que en moviments o obres concretes.

Una de les autores que em despertava més curiositat era Mercè Rodoreda. La meva família m'havia portat al teatre un parell de cops a veure representacions d'obres seves i vaig quedar encisada per la manera en què escrivia. Més endavant, l'institut em faria treballar-la des de més a prop i així va ser com vaig saber que volia aprofundir en el seu estil.

Per fer-ho, se'm va acudir mirar-ho des d'un punt de vista comparatiu amb una altra autora. Tot i que en un principi tenia en ment comparar-la amb Virginia Woolf, la meva tutora em va introduir a Katherine Mansfield, una escriptora neozelandesa anterior a Rodoreda que també podria haver deixat petjada en la seva escriptura. Després d'una breu recerca vaig acceptar aquest canvi i he decidit indagar per aquí.

Així doncs, em proposo llegir alguns reculls de contes d'ambdues autores i analitzar-los, per tal de buscar paral·lelismes en tècniques, ambientacions, personatges i altres aspectes literaris.

La meva hipòtesi, per tant, és la següent: hi ha elements i característiques de la narrativa de Katherine Mansfield que influeixen les narracions breus de Mercè Rodoreda.

El meu objectiu principal, per tal de contrastar la hipòtesi, és identificar aquestes semblances i influències d'obres de Katherine Mansfield a les narracions rodoredianes.

De manera més específica, em proposo tres altres metes que em faran d'ajuda per resoldre l'anterior:

- Descriure els trets principals de l'estil de Katherine Mansfield i l'estil de Mercè Rodoreda.

- Establir una comparació literària amb fragments seleccionats de les dues autores i fer-ho amb més deteniment amb contes concrets.
- Escriure una narració breu amb elements de les dues autores a partir de la meua recerca i comparació.

Per assolir els meus objectius i contrastar la hipòtesi duré a terme una recerca bibliogràfica sobre les dues autores, tant biogràfica com artística, que em permeti endinsar-me en els seus mons per entendre millor la seva literatura. Un cop immersa en les seves perspectives, observaré i estudiaré de quina manera es relacionen les dues figures a base de més recerca, però, sobretot, a partir de lectures actives, interpretacions i comparacions. Per últim, per deixar reflectit de forma més clara la similitud en els estils narratius, escriuré una narració breu utilitzant una barreja de les seves tècniques, amb elements d'una i altra. Tenint en compte això, és recomanable la lectura prèvia dels contes analitzats al treball que es troben a l'annex.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Katherine Mansfield

2.1.1. Biografia

Kathleen Beauchamp, o Katherine Mansfield (el seu nom artístic), va ser una autora principalment especialitzada en contes i narracions breus que va néixer a Nova Zelanda, el 1888. Tenia tres germanes i un germà, en Leslie Beauchamp, amb qui tenia un vincle molt estret. Tots junts van passar la infantesa prop de Wellington fins que, amb tretze anys, les tres germanes van marxar a estudiar a Londres, al Queen's College d'Oxford. Aquesta primera mudança la portarà a desprendre's de la seva infantesa, que deixarà enrere a Nova Zelanda. L'anhel del retorn a la infantesa és

força recurrent en la seva obra i sempre mostra tendresa pels seus primers anys de vida, i això també queda reflectit en els seus diaris.

Katherine Mansfield (1915) en una conversa amb el seu germà:

“—Però oi que és extraordinari, com era de *profunda* la nostra felicitat?, tan autènticament profunda, càlida, resplendent.

[...]

—Algun dia hi tornarem [a Nova Zelanda]..., quan tot això hagi passat.

—Hi tornarem junts.

—I ho trobarem tot...

—Tot!”¹

Tot i aquest distanciament inicial, durant els següents cinc anys va anar alternant estades aquí i allà. A Anglaterra, la jove Katherine es va formar com a violoncel·lista prolífica i va decidir que voldria estudiar música, fet al qual el seu pare es va oposar totalment. Això no va posar fre a les seves intencions de viure una vida bohèmia, així que va seguir el camí de l'escriptura, publicant els seus primers contes en revistes literàries.

---

¹ MANSFIELD, Katherine. *Diaris*. 49.

Amb gairebé 20 anys i vivint a Nova Zelanda, va començar una relació amorosa amb Edith Bendall, una dona artista. Quan els seus pares ho van saber, la van enviar a Anglaterra durant una temporada per tal que s'airegés. Allà va conèixer Garnet Trowell, un músic amb qui també va establir un vincle afectiu i de qui va quedar embarassada. Tot i així, van partir peres i es va arribar a casar amb George Bowden, encara que va ser un matrimoni fallit, perquè aviat el va abandonar per anar a viure amb la seva millor amiga i amant Ida Baker. Com descriu Ada Klein Fortuny “A Katherine Mansfield li agradaven les dones (una mica) i els homes (bastant), i sabia que tenia ganes de divertir-se”², però la seva mare era bastant conservadora i no era partidària de les seves relacions amb dones. Així doncs, quan es va assabentar del seu afer amb Baker, la va anar a buscar i la va enviar a Baviera, on la va abandonar i desheretar definitivament.

L'any 1911, després d'un avortament natural, algun altre amant i un període de malaltia, va conèixer John Middleton Murry, que la va ajudar a publicar a les publicacions que ell editava, entre elles *The Athenaeum*. En breu van intimar i van esdevenir un matrimoni que, per primer cop per Mansfield, va ser durador. Això no treu que fos una relació més destensada i oberta: hi havia temporades en què no es veien i gairebé no parlaven, hi va haver amants pel mig (entre ells, continuava veient-se amb Ida Baker) i no sempre van viure junts, però sempre es van tenir l'un a l'altra fins que la mort de Katherine Mansfield els va separar. I és que l'escriptora neozelandesa apreciava molt tenir independència i també li agradava passar moments sola on trobar-se amb els seus pensaments incessants.

A Oxford va conèixer molts intel·lectuals de l'època, la majoria membres del grup de Bloomsbury. En especial, va entendre's bastant amb Virginia Woolf: elles dues es tenien una admiració mútua, tot i que, de vegades, Woolf la transformava en gelosia. De fet, li confessa en alguns moments, com en aquesta carta (1921):

“Y después [E.] Morgan Forster dijo que *El Preludio* [de Katherine Mansfield] y *Fin de viaje* [publicada por W en 1915] eran las mejores novelas de nuestra época y yo dije ¡maldita Katherine! ¿Por qué no puedo ser la única mujer que sabe escribir?”.³

Al llarg de la seva vida, Katherine Mansfield va residir en molts llocs diferents perquè tenia la constant necessitat de canviar d'aires i escenari. La mort del seu germà

---

² KLEIN FORTUNY, Ada. *La plaga blanca*. Barcelona: L'altra editorial, 2020, p. 79.

³ WOOLF, Virginia. *Cartas a mujeres*. Selecció, revisió i introducció de Nora Catelli i traducció de Susana Constante. Barcelona: Trampa, 2021, p. 103.

Leslie al front, l'any 1915, la va trasbalsar per complet. El seu petit sol s'havia post i havia "descendit per la vora enlluernadora del món", com anuncia ella al seu diari. Tot li recordava a Nova Zelanda i la seva estreta relació des que eren infants. De fet, ho tenia tan present durant aquells dies que, com diu Marta Pera a l'article "Katherine Mansfield" de PEN Català (2014), s'hauria suïcidat de tant que va patir, però no ho va fer perquè abans de morir volia escriure un conte sobre la seva infantesa junts, que és un desig que el germà també tenia. Ella ho veia com un deure.

Va començar a patir al·lucinacions demencials en les quals veia el fantasma del germà petit i hi interaccionava. Un parell d'anys més tard va contraure tuberculosi, fet que li va fer empitjorar els deliris i li va portar molt malestar. Tot i estar molt condicionada per aquesta malaltia, que li va causar una mort prematura als 34 anys, Katherine Mansfield va esdevenir una de les figures més reconegudes del relat breu.

La tuberculosi feia que passés temporades hostils, molt aïllada dels seus cercles més propers i envoltada d'emocions negatives, patiment i bogeria. Tot i així, enmig d'un tedi constant, va aprendre a transformar aquest malestar en estímuls per a l'escriptura dels seus relats, que elaborava en intensos períodes d'inspiració febril.

Després d'una època d'alta producció, va començar a buscar la cura per tot Europa, amb mètodes no gaire ortodoxos. Finalment, va inscriure's a l'Institut pel Desenvolupament Harmònic de l'Home, que era una espècie de centre espiritual dirigit per George Gurdjieff. Coincidint amb una visita de Murry, Mansfield va patir una hemorràgia (la segona) que va acabar amb la seva vida l'any 1923. Murry es va encarregar de publicar tots els seus escrits després de la seva mort.

2.1.2. Característiques literàries

La narrativa de Katherine Mansfield destaca per ser d'una qualitat extraordinària. Es considera un referent absolut del conte modern, ja que va ser una de les escriptores capdavanteres en trencar amb el realisme literari i inicia l'etapa del modernisme anglès a principis del segle XX. Juntament amb ella, alguns dels autors anglosaxons més representatius d'aquest moviment són James Joyce, D. H. Lawrence, Virginia Woolf i Joseph Conrad.

De forma contrària al que hi havia hagut establert, Mansfield utilitza una tècnica fàcil que evita que els seus contes siguin complicats o excessivament llargs. No obstant,

el fet que la seva prosa tingui una aparença senzilla no treu que la seva manera d'escriure sigui molt artificiosa. De fet, té un gran domini de totes les modalitats del conte, disposa d'un gran sentit del ritme (en part, gràcies al seu interès per la música) i pot crear imatges, metàfores i símbols de forma ben talentosa.

L'escriptora és una excel·lent mestra de la suggestió, del dir sense dir i, per tant, les seves obres demanen una lectura activa per captar tots els detalls. En alguns contes s'espera del lector una gran capacitat perceptiva per deduir part de l'acció a través dels diàlegs i les descripcions, degut a l'abundant presència d'el·lipsis. Aquest amagament crea una sensació de buit que més endavant es resol amb la mostra discreta dels punts d'unió de la delicada i innovadora estructura. Tot i així, gran part dels seus contes acaben amb un final obert i ambigu que ofereix al lector llibertat per reflexionar què pot voler dir i, fins i tot, imaginar-se un possible desenllaç de la història. És a dir, les el·lipsis es troben al llarg de tot el fil conductor.

En gran part de la seva obra queda constància de l'impacte que han tingut en ella Oscar Wilde i els simbolistes francesos. D'ells n'extreu la idea que en literatura els estats d'ànim abstractes o els sentiments s'han d'expressar a través d'imatges i símbols, en comptes de fer-ne anàlisis descriptives. Anton Txèkhov també va deixar una gran petjada en la vida i obra de Mansfield. El dramaturg rus també va tenir tuberculosi i per això va ser sempre un referent admirat, tal com demostra el clar rastre de la seva influència en les obres mansfieldianes. Com bé deia Txèkhov: "L'art d'escriure consisteix a dir molt en poques paraules" i això és exactament el que aconsegueix la prosa de Mansfield.

Igual que Proust, Mansfield considera que la vida no té cap argument, així que les obres narratives tampoc en requereixen. Per contra, hi ha una abundant manifestació de la psicologia dels personatges, però no la descriu en veu del narrador, sinó que deixa que els fets i les actituds parlin per si soles i el lector ho dedueixi sense gaire dificultat. Un exemple n'és "La minyona", que, en el transcurs d'una hora, l'única acció vigent és un simple diàleg, però gràcies a aquest se'ns presenta tot un relat de memòries i pensaments.

De la mateixa manera que Virginia Woolf, domina l'art de presentar sentiments profunds amb molta sensibilitat i té la capacitat de crear un retrat acurat de la complexitat humana, normalment des d'un punt de vista femení. Així doncs, les temàtiques més freqüents són les contradiccions, les pors i debilitats, els dubtes, la solitud i un munt d'aspectes humans representats amb escenes quotidianes que

acostumen a passar desapercibudes. Així, permet fer introspeccions que mostren amb autenticitat la nostra essència.

Així com Woolf i Txèkhov, a més de Joyce, en els relats de Mansfield, els protagonistes poden viure epifanies, o el que seria el mateix, moments de revelació. D'aquesta manera, els personatges retratats com a ingenus acaben tenint un descobriment que els obre els ulls i la consciència. En un sol instant arriben a comprendre el sentit d'allò que han viscut. Es pot dir que evolucionen, maduren.

Les seves narracions estan protagonitzades sobretot per personatges femenins. L'autora acostuma a retratar dones escanyades per un convencionalisme que els provoca aïllament; dones que pateixen el rebuig de la societat i resten en solitud. Per altra banda, tot i haver nascut en una família benestant, Katherine Mansfield adquireix una consciència de classe i sensibilitat social que l'empenyen a denunciar les diferències i desigualtats. Sap posar-se en la pell d'aquells que viuen fora del seu context de riquesa i amb un esperit jove i rebel reivindica valors com la justícia i la igualtat, sempre amb un to subtil, desenfadat i amable, que la distingeix dels altres modernistes anglesos. Sovint hi ha també un to irònic i sarcàstic en les seves obres, i aquest humor utilitzat amb enginy crea una atmòsfera de complicitat.

Amb les seves obres, de gran qualitat, "ha exercit una vastíssima influència sobre contistes de tot el món", com bé diu Sam Abrams⁴, i tot i que gran part d'aquests siguin anglesos, l'article també menciona Mercè Rodoreda, la qual considera Katherine Mansfield una "mestra de la contenció expressiva".

---

⁴ ABRAMS, Sam. "De santa a icona". *El punt avui*. (18.02.2018).

2.2. Mercè Rodoreda

2.2.1. Biografia

Mercè Rodoreda, nascuda l'any 1908 a Barcelona, hauria de passar una dura i llarga vida per esdevenir una autora catalana de gran renom cap a finals de segle. De ben petita ja començava a alimentar la seva passió pels llibres quan el seu avi Pere Gurguí, el familiar més estimat, li llegia Verdaguer, Guimerà i Carner. A més, en la seva companyia, va créixer envoltada d'un jardí ple de flors. Durant sis anys va rebre una

educació en diferents escoles de monges, fet que la va recloure força, però va haver de deixar els estudis quan el seu avi va emmalaltir. Poc després va morir i la seva pèrdua va suposar un esdeveniment que la va marcar per sempre. Tot el dolor que va anar collint, d'aquesta tragèdia i d'altres de pròximes, la va condicionar sempre en la seva manera d'escriure; és per això que, en les seves obres més tardanes, mitifica i exalta la infantesa amb tendresa i busca un retorn a la innocència perduda.

Amb només dinou anys es va casar amb el seu oncle Joan Gurguí, germà de la seva mare. El matrimoni va ser una unió proposada pels pares, que li van dibuixar una imatge d'ell que la va encisar. Aquesta idealització va durar poc i aviat el marit va començar a generar-li rebuig. Al cap d'un any van tenir un fill i Rodoreda va començar a sentir la necessitat d'escapar-se de la vida de mare casada, així que es va tancar diàriament a escriure en un colomar de casa seva⁵. Pocs anys més tard va publicar *Aloma*, on hi ha un reflex de la seva realitat: relacions no desitjades, personatges amargats i desencisats i la crueltat que reben sobretot els infants i adolescents.

Durant els seus anys de joventut també escriure per a publicacions, perquè segons ella: "per ser un bon escriptor, abans s'ha de ser un bon periodista". No obstant, quan va acabar la Guerra Civil Espanyola, ella i un grup d'intel·lectuals van haver de fugir del país perquè havien col·laborat amb la República. Va deixar el fill, Jordi

---

⁵ De fet, hi ha una forta coincidència en la manera en què, en algunes obres, tant ella com Caterina Albert conceben el matrimoni i la maternitat. Per elles, són una condemna per a la dona i la solitud és l'única via d'alliberament.

Gurguí, amb la seva mare però els visitava amb certa freqüència i quan s'ho podia permetre. Va assistir al casament del seu fill i quan l'oncle i marit Joan Gurguí va morir, Rodoreda també els va fer una visita per temes de l'herència. A partir d'aquí es van tornar a distanciar i, dècades més tard, a Jordi Gurguí el van ingressar en un geriàtric, diagnosticat amb esquizofrènia.

Allotjada al castell francès de Roissy-en-Brie va intimar amb Armand Obiols, pseudònim que feia servir l'intel·lectual Joan Prat, i van tenir un llarg afer. Obiols l'animava sempre a escriure i publicar totes aquelles peces de les quals ella no n'estava segura. Va ser una figura molt important en la seva escriptura i li va aportar certa estabilitat en aquest aspecte. A poc a poc, però, ella va anar desenvolupant una dependència afectiva i intel·lectual d'ell que li va provocar certes crisis. La presència freqüent de la dona d'Obiols complicava encara més la situació; ella feia sentir gelosia i ràbia a Mercè Rodoreda. Tot i així, aquests sentiments difícils no van posar fre a la seva escriptura.

Els anys d'exili van ser una època d'inspiració per als seus contes però també la van marcar molt, en part per les experiències viscudes durant la Segona Guerra Mundial, entre elles alguns bombardejos. Per ella, allò era "l'escola de la vida". Va començar a escriure per no embogir i com a via d'escapament. Compondre era un procés molt lent, però en el moment en què tenia una idea clara no parava d'escriure fins a acabar exhausta. Això va fer que emmalaltís ràpidament i s'encetés un període d'inestabilitat causada per les crisis i el malestar contrarrestats per èpoques de creativitat i escriptura a raig, com bé descriu Mercè Ibarz en la seva biografia *Mercè Rodoreda*.

El 1954, Rodoreda es va traslladar a Ginebra amb Armand Obiols, on va iniciar un procés de reconstrucció de la identitat i renovació espiritual. Allà va trobar certa tranquil·litat i pau. Segons ella, la ciutat era avorrida i per tant, donava peu a reprendre les seves activitats intel·lectuals de forma més reposada: escrivia però també pintava i cuidava el seu petit jardí.

La mort d'Obiols el 1971 la va trasbalsar, així com ho va fer la del seu avi. Després d'aquella època es va retrobar amb amigues del passat i va intentar superar el seu dol. Carme Manrubia li va donar a conèixer Romanyà de la Selva, amb una casa de la seva propietat. Rodoreda es va enamorar d'aquell indret de la Costa Brava i Manrubia, a poc a poc, va aconseguir convèncer-la per tornar de l'exili i instal·lar-s'hi, el 1972. Van viure juntes durant sis anys i llavors Rodoreda va fer-se construir una casa pròpia al costat. Va passar la vellesa allà, on es va poder exiliar

de la seva història personal. Va rebre un reconeixement tardà per les seves obres amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 1980 (així com altres premis d'igual renom), però encara va ser més valorada després de la seva mort. *La plaça del Diamant* és la seva obra més coneguda i universal, considerada de les novel·les més importants de la postguerra. Els seus últims anys de vida van ser uns temps de serenor i pau per a l'autora, abans de morir el 1983 per un càncer de fetge.

2.2.2. Característiques literàries

Al llarg de la seva vida, Mercè Rodoreda va experimentar amb molts gèneres literaris diferents, dels quals destaca principalment en la novel·la, però també sobresurt en l'àmbit de la narració breu. Va pertànyer a la generació de la renovació estètica a principis del segle XX, quan hi va haver l'auge de la novel·la psicològica. Ella, juntament amb Miquel Llor, va ser cabdal d'aquest nou subgènere a Catalunya, que ja havia començat a Europa amb Joyce i Proust. Rodoreda també va seguir el seu traçat dins la narrativa moderna.

La prosa rodorediana ressalta pel seu estil líric, subtil i introspectiu, que apropa el lector a la vida interior dels personatges, donant més pes a descripcions i l'expressió de sentiments que pròpiament a l'acció. Com diu Mercè Ibarz, "en la seva literatura les coses importants passen en poques ratlles, a vegades en una frase". És per això que requereix una lectura atenta. Té una tendència a destacar petits detalls que ajuden a crear atmosferes amb sensacions impregnades d'olors i colors. Gràcies a aquests elements, encara que sovint reflecteixi escenaris de guerra i postguerra amb tocs de realisme, confecciona un ambient molt íntim.

És especialista a parlar de temes penetrants i aspectes de la condició humana, tot simplificant el sentimentalisme i la sensibilitat. Parla de cabòries que pateixen persones en solitud, aïllament i entorns hostils. Molts cops representa sentiments complexos i equipara les emocions al patiment; fins i tot en el conte "Felicitat" hi ha malestar. Perquè, de fet, amb títols innocents aconsegueix captar l'atenció del públic que, quan s'endinsa en les seves novel·les, el que hi troba realment és un gran malson, sovint relatat amb un to de fantasia infantil que pot recordar als contes de Katherine Mansfield.

De fet, Mansfield va ser una gran referent per Rodoreda, com ella mateixa expressa en una carta dirigida a l'Anna Murià: "Ara faig un estudi a fons dels contistes americans. Els que admiro són Steinbeck, Faulkner, junt amb el meu amor que és K. Mansfield. És difícil trobar el secret d'aquesta gran força d'expressió. Si un dia el

trobo...” (p. 73-74). El que més fascina a l'autora catalana de la contista neozelandesa és la seva forma d'explicar una història a través d'una segona història, que fa de correlat objectiu.

Quan Rodoreda es centra en escriure contes exclusivament, la seva narrativa pateix una evolució cap a la modernitat. Això es veu amb el recull de *Vint-i-dos contes*, en què segueix exemples com Katherine Mansfield o Anton Txèkhov i busca l'expressió senzilla, breu i simple per sobre de les històries massa dramàtiques. Elimina el narrador i les descripcions, utilitzant el llenguatge oral per reflectir la història en forma de monòleg col·loquial amb final obert. A més, fa un ús freqüent del registre irònic i humorístic.

També acostuma a retratar dones amb relacions amoroses que les empresonen, tal i com ho feia D. H. Lawrence. Així ofereix sovint una visió negativa de l'amor. En contes com “El gelat rosa”, els símbols de compromís com l'anell evoquen la pèrdua de llibertat i l'opressió que rep la dona. Tot s'expressa des d'una mirada desencisada de la vida, que dona un toc de dramatisme.

Més endavant, entre els anys 50 i 60, Rodoreda torna a escriure novel·la, però no abandona el conte. Escriu *La meva Cristina i altres contes*, que segueix la línia de *Vint-i-dos contes* però amb un punt de fantasia innovadora, en algunes narracions. Els protagonistes són sovint autoconfinats, al marge de la realitat, i experimenten solitud i marginació. A partir d'aquí, la reacció d'aquests és crear mons imaginatius, onírics i subjectius dels quals formar part. Amb això, Rodoreda troba una nova forma d'expressió (allunyada de la de Mansfield, ja) en la qual hi incorpora aquest pla fantàstic, amb episodis de metamorfosis. També hi ha l'aparició de la mort, amb símbols com el cementiri que creen un ambient de por i misteri, com en els contes de Poe.

3. MARC PRÀCTIC

3.1 Anàlisi de contes

3.1.1. Contes mansfieldians

Els contes seleccionats per analitzar de Katherine Mansfield són “La senyoreta Brill” i “La minyona”. Formen part de la col·lecció *The Garden Party and other stories* i tenen un to i una veu narrativa similars. Hi ha tècniques que són interessants d'aprofundir: el primer captura de forma molt fidel l'essència i l'enginy de Katherine Mansfield i en el segon hi ha una focalització en la vida domèstica que apareix també en alguns contes de Mercè Rodoreda.

3.1.1.1. “La senyoreta Brill”

La senyoreta Brill, una mestra d'anglès que viu a França, surt a passejar cada diumenge. Durant el seu passeig observa la gent que hi ha i contempla tot el que passa als Jardins Publiques. És experta en escoltar les converses alienes i dissimula fins a semblar-ne desinteressada del tot. Acostuma a trobar-se amb les mateixes persones, que també deuen tenir el costum de fer una volta el diumenge. Aquest diumenge, però, és més animat: hi ha més gent als carrers i una banda ho acompanya amb música d'ambient. A través del que veu la senyoreta Brill, el narrador explica els sentiments que li evoca el seu voltant i les idees i pensaments que se li acuden. Al llarg de la seva contemplació s'adona que la vida és com una obra de teatre, i avui li ofereix un espectacle en què fins i tot el públic representa un paper, ella és una actriu i el mar i les vistes fan de teló de fons.

Està tan endinsada en el seu rol que gairebé es posa a cantar quan una parella jove seu al mateix banc que ella. Això l'atura i fa que torni a parar l'orella. Malauradament, la conversa és demolidora:

“[...] la vella ximpleta de l'altra punta [sent que diuen sobre ella]. [...]

—No sé què hi fa aquí. [...] Estaria més bé tancada a ca seva, amb aquesta cara d'imbècil.

—A mi em fa riure la pell que porta —va dir la noia entre rialletes—. Sembla un peix bullit.

—Fot el camp d'una vegada! —va murmurar el noi amb fúria”.⁶

Aquests comentaris la fan tocar de peus a terra i, humiliada, decideix que ja és hora de marxar. De tornada acostuma a passar per un forn, però aquest diumenge no ho fa, va directament a casa. Quan hi arriba, es treu el coll de pell que s'havia posat per l'ocasió i el guarda a la capsa d'on l'havia tret, però, en fer-ho, li sembla sentir un plor.

“La senyoreta Brill” presenta la divisió entre la realitat— el que passa de debò —i la ficció, vista com a allò imaginari. La protagonista disassocia entre els fets d'aquell diumenge i les fantasies, que són fruit de la seva ment. La principal elucubració és que creu que forma part d'una obra de teatre i es considera una actriu, com declara a l'home a qui llegeix el diari.

“«De debò que ets actriu?». I la senyoreta Brill va allisar el diari com si fos el text del seu paper i va dir tranquil·lament: «Sí, ja fa temps, que sóc actriu»”.⁷

Ella no n'és gaire conscient, que tot això és inventat, i quan hi ha una fricció entre els dos mons— l'imaginari i el real— té un sentiment confús. Es produeix un primer cop:

“[...] tenia aquella sensació estranya, de vergonya, quan havia d'explicar als seus alumnes d'anglès com passava la tarda del diumenge”.⁸

i culmina al final, amb un xoc força agressiu. L'últim desencís, provocat pels comentaris desafortunats de la parella, agafa la seva il·lusió i bonança fràgils i les etziba contra el terra i, com si de vidre es tractés, provoca una gran trencadissa dins seu. La deixa tan tocada que torna a casa, amaga el coll de pell a l'armari sense pensar-s'ho dues vegades i sent un plor desolador.

La senyoreta Brill es refugia al seu món interior la major part del temps i això és, probablement, donat per la solitud i reclusió que pateix. L'aïllament i el fet de prendre'n consciència és un tema que destaca en aquesta narració i qualsevol detall hi fa pensar: els personatges que observa gairebé sempre van acompanyats, mai estan sols, i interaccionen entre ells, mentre que ella se'n queda al marge, com a

---

⁶ Mansfield, *Tots els contes*: 379.

⁷ Mansfield, *Tots els contes*: 378.

⁸ Mansfield, *Tots els contes*: 378.

mera espectadora; per altra banda, el punt més àlgid de les seves imaginacions és quan s'emociona al pensar en tota la "companyia de teatre" cantant i actuant conjuntament i, al designar-ho com a "companyia", l'autora juga amb el doble sentit de la paraula.

"I després ella, ella també, i l'altra gent que seia als bancs hi entraria fent una mena d'acompanyament —una cosa baixa, que amb prou feines pujaria ni baixaria, una cosa tan bella, tan commovedora... I a la senyoreta Brill se li van negar els ulls i va mirar, somrient, tots els altres membres de la companyia".⁹

Arran d'aquesta solitud hi ha un ambient de tristesa i desolació en tota la història, que ja s'introdueix des d'un inici, però que esclata amb el plor del final.

L'estructura de la història, que tan sols ocupa unes hores de la tarda, està formada per dues parts i la divisió entre aquestes és marcada per un canvi de to. Inicialment, el relat és ple d'il·lusions, somnis i alegries innocents. Tot i això, d'ençà del xoc immediat amb la realitat després dels comentaris de la parella jove esmentats anteriorment, la senyoreta Brill es troba davant d'una veritat cruel, que fa que, frustrada, es desprengui de tot allò fantasiós i oníric:

"Es va descordar la pell de pressa; sense mirar-la, la va tornar a la capsa".¹⁰

Aquí perd la ingenuïtat i s'adona de la reclusió en la qual viu, en forma d'epifania. Veu que la seva existència no interessa a ningú i que és una molèstia per la resta. La seva vida és trista i apagada, gairebé com si, paradoxalment, no hi hagués res viu dintre seu.

Pel que fa al personatge en si, es presenta com una dona innocent amb una gran profunditat psicològica. És reservada i poc comunicativa però transmet simpatia i proximitat, gràcies a la perspectiva que ofereix el narrador. Com que té una ment força fràgil, prefereix acudir a la romantització d'allò que contempla abans d'enfrontar-se a la seva misèria. El seu nom realment és una gran ironia de Mansfield. Es diu senyoreta "Brill" però comença el conte en una habitació fosca i fregant uns ulls entelats, plens de pols; elements que serien tot el contrari de brillantor. És cert, però, que quan viu en el seu món imaginari tot és més lluminós, lluent i brillant. Així l'autora treu suc del nom i juga amb aquesta dicotomia.

---

⁹ Mansfield, *Tots els contes*: 378.

¹⁰ Mansfield, *Tots els contes*: 379.

La resta de personatges són tan secundaris que no tenen ni nom. I encara que sembli que per aquest motiu no tenen gaire pes a la història, no és així. És qüestió d'anonimitat, però en realitat són els únics que generen moviment, tenint en compte que la protagonista adopta un rol quiet i estàtic. Per tant, són igual d'importants. De fet, els altres poden semblar un mer reflex d'ella mateixa, com demostra aquest paral·lelisme:

[Parlant de la gent que observa] “Eren estranys, silenciosos, gairebé tots vells, i per la manera com miraven semblava que acabessin de sortir d'una habitació petita i fosca o fins i tot... d'un armari!”

[Més endavant, ella mateixa] “[...] va pujar l'escala, va entrar en una habitació petita i fosca —com un armari— i es va asseure a l'edredó vermell”.¹¹

La tècnica estrella utilitzada per Mansfield en aquesta narració és la creació de símbols. El coll de pell és el símbol principal i representa el somni de ser actriu de la protagonista, de la mateixa manera que s'utilitza per figurar el seu personatge en si, una dona reclosa que surt de casa —o de l'armari— i hi torna a entrar sense cap efecte. Es vesteix amb aquesta peça de roba per assistir a “l'obra de teatre” i el mateix vespre, quan la guarda ressentida pels comentaris desafortunats de la parella, simbolitza l'acció d'abandonar les seves passions i desitjos. “Però quan la tapava, li va semblar sentir un plor”¹² i el gemec que sent és el seu propi dolor. L'escriptora captura la tristesa de renunciar a allò que et fa feliç i deixar-ho amagat dins d'una capsa.

Katherine Mansfield introdueix la banda de música com un correlat objectiu que l'ajuda a evocar sentiments. Les diferents melodies serveixen per entornar els estats d'ànim dels personatges, suggerir les seves emocions sense descriure-les explícitament i determinar el to d'algunes situacions.

“Però es veia que fins i tot la banda sabia com se sentia i va tocar més suaument, amb tendresa, i el tambor batia «Que burro! Que burro!» una vegada i una altra”.¹³

Fan de banda sonora a les escenes imaginàries que es produeixen en la ment de la pròpia senyora Brill, així que també desapareix amb l'impacte de realitat final.

---

¹¹ Mansfield, *Tots els contes*: 376 i 379.

¹² Mansfield, *Tots els contes*: 379.

¹³ Mansfield, *Tots els contes*: 377.

Mansfield també utilitza eines com el discurs indirecte lliure per dir en boca del narrador el que textualment pensa la senyoreta Brill.

“La senyoreta Brill va alçar la mà i es va tocar la pell. Quina coseta tan bufona! I que agradable, tornar-la a sentir!”¹⁴

Per altra banda, les obres mansfieldianes es caracteritzen per les el·lipsis i “La senyoreta Brill” no podia ser menys. Normalment es troben senyalitzades per punts suspensius que substitueixen el que es vol ocultar i alguns interrogants que generen intriga al lector. Es dona per suposat que s’entén el missatge que es vol transmetre, però no sempre és fàcil de desxifrar. I de vegades Mansfield llança una incògnita a base de definicions poc concretes i precises, més aviat ambigües.

“Que potser ell voldria...? Però ell va fer que no amb el cap [...]” i “I la música que tocaven era càlida, assolellada, però hi havia un toc lleu de fredor: alguna cosa... què era? No era tristesa..., no, no era tristesa...”¹⁵

Així com altres narracions seves, aquesta obra presenta una prosa aparentment senzilla que li permet amagar que, en el fons, es transmeten missatges molt més profunds. No hi ha gaire acció, perquè tot es centra en les imaginacions de la protagonista. D’aquesta manera, el nus de la història s’articula en les petites subtrames protagonitzades pels personatges que van passant i pren molt de pes tot allò que ella sent i pensa a partir del que veu. El conte és de gran versemblança gràcies als petits detalls que creen una atmosfera propera, realista i quotidiana. La prosa poètica— “un fragment de flauta —que bonic!—, un enfilall de gotes lluents”¹⁶—, juntament amb l’ús de la música, donen un ritme especial i únic al relat, el fan encara més artístic. “Tam-tam-tam tata tam! Tata tam! Tam tata tam tam ta!, feia la banda”.¹⁷ Per últim, hi ha un toc d’ironia que ressalta els aspectes més decrepits de la vida de la senyoreta Brill però amb humor: “Que fascinant, tot plegat! Que bé que s’ho passava! Com li agradava, estar allà asseguda d’espectadora!”¹⁸

---

¹⁴ Mansfield, *Tots els contes*: 374.

¹⁵ Mansfield, *Tots els contes*: 377 i 378.

¹⁶ Mansfield, *Tots els contes*: 375.

¹⁷ Mansfield, *Tots els contes*: 376.

¹⁸ Mansfield, *Tots els contes*: 377.

3.1.1.2. “La minyona”

Ellen, la minyona d'una dona gran, explica a una convidada de la senyora un munt d'anècdotes de com és la seva mestressa: les tasses fredes de te que li serveix, la seva mania de resar sense coixí tot i el lumbago, la similitud entre filla i mare... Ellen és una dona sense família i relata com va quedar òrfena, a part d'alguns records de la seva infantesa, com quan es va tallar els cabells impulsivament i el seu avi es va enfadar tant que li va cremar

la mà i la nena es va escapar. Un dia, després de ser acollida per la senyora, va anar amb dues nebodes a muntar uns ases. Un cop allà l'Ellen tenia el desig irrefrenable de muntar amb elles, però va pensar que seria ridícul per una dona sense classe com ella. Això d'haver-se reprimit les ganes li va passar factura i es va haver de desfogar a mitjanit cridant “Vull muntar un ase!”. Mentre ella il·lustra tot això, l'amiga de la senyora li va fent preguntes que no apareixen explícites a la narració. En una d'aquestes, Ellen li respon que es volia casar amb un home amb qui ja havia fantasiejat de la casa que tindrien, en Harry, però va prioritzar la feina i el servei a la senyora, perquè creia que no la podia abandonar. Ellen se n'adona que s'ha fet tard quan sent el rellotge tocar una hora més tard i tapa la senyora abans d'anar a dormir.

El tema principal de “La minyona” és la submissió de l'Ellen a la senyora. Els rols de poder hi juguen un paper clau ja que, en moltes ocasions, es pot apreciar com la mestressa se n'aprofita, com la manipula perquè no se'n vagi i com acaba controlant tots i cadascun dels aspectes de la seva vida, al cap i a la fi. Tant és així que la minyona acaba tenint un patiment i una preocupació per la senyora constants: “No em feia gens de gràcia, deixar-la [diu, quan té en ment casar-se]; sabia que patiria tota l'estona”.¹⁹ Aquest esclavatge la priva de tenir una vida pròpia. A més, el vincle és ambigu; és que la minyona estima en excés la mestressa o és, simplement, una dona de qui la mestressa s'aprofita? En qualsevol cas, el maltractament hi és present, i està narrat des del punt de vista ingenu d'una persona que segurament no sap reconèixer ben bé que l'estan utilitzant. És per això que sovint justifica les

---

¹⁹ Mansfield, *Tots els contes*: 427.

accions de la gent que l'ha tractada malament, com el que li va fer el seu avi després de l'incident:

“És que l'avi n'estava orgullós, dels meus cabells, sap. [...] Pobre avi!”²⁰

Més endavant, la minyona s'absté de muntar un ase. Aquesta repressió del desig, aquesta paràlisi, provoca en ella penediment i remordiments; sentiments que en algun moment ha d'exterioritzar en forma de catarsi:

“Vaig esperar una bona estona, vaig fer veure que m'havia adormit i llavors, de cop, em vaig incorporar i vaig cridar amb totes les meves forces: «Vull muntar un ase! Vull fer una cavalcada amb un ase!».”²¹

Aquest procés de paràlisi i culpa es repeteix al llarg de tota la seva vida, ja sigui causat per les normes socials o per la seva pròpia mestressa.

La mort també aconsegueix treure el nas en aquest relat; el tema té una presència tan incessant en la ment de la minyona, que arriba a identificar la seva mestressa amb el cadàver de la mare.

El conte és un soliloqui d'Ellen, la protagonista. Tot i això, Mansfield té cura d'introduir-hi pauses originades per una aportació de la seva interlocutora. D'aquesta manera, encara que no li doni veu, dona a entendre que està interessada en allò que la criada li explica, i així l'Ellen pot acabar de transmetre les seves queixes mitjançant preguntes puntuals. Mansfield, d'entrada, ens situa en un dormitori, sempre de forma ben subtil. Comença el relat al·ludint a l'hora tardana que és, en part per ressaltar la intimitat de la conversa, i el tanca de la mateixa forma, una hora més tard. Així doncs, es pot considerar una narració cíclica pel que fa al temps. El final deixa algunes qüestions a l'aire sobre què farà Ellen quan la mestressa ja no hi sigui que, com sempre, deixen al lector pensant-hi. El toc estrella del desenllaç, però, és l'humor amb què la minyona diu:

“No se'n treu res, de rumiar. No és pas que ho faci sovint. I si començo, m'aturo en sec: «Aviam, Ellen. Ja hi tornem? Mira que n'ets, de ximpleta! Que no tens res més bo per fer, que rumiar...?».”²²

després d'una hora de rellotge donant veu als pensaments que li passen pel cap.

---

²⁰ Mansfield, *Tots els contes*: 425.

²¹ Mansfield, *Tots els contes*: 426.

²² Mansfield, *Tots els contes*: 428.

Pel que fa a la senyora, és una dona molt religiosa i, als ulls de la minyona, que la idealitza, té imatge de santa. No obstant, no es comporta com a tal; utilitza la bona voluntat d'Ellen i la fa anar per on ella vol. Ellen és feble i fràgil, així que no li costa creure's que si es queda amb ella és per ser-li lleial i fidel, i no perquè l'han manipulat emocionalment. Tot i així, se sent decebuda amb la senyora i troba maneres d'expressar-se duent-li la contrària, però mai anant prou enllà com per rebel·lar-s'hi. Una d'aquestes ocasions és quan intenta fer-la resar amb edredó sota els genolls:

“Però la primera vegada que ho vaig fer... Ui, quina mirada que em va clavar! [...] «Que potser tenia un edredó, Nostre Senyor, Ellen?», em va dir. Però jo, que llavors era més jove, li vaig etzibar: «No, però Nostro Senyor no tenia la seva edat, i no sabia que [*sic*] era tenir lumbago».”²³

L'ase i les flors —que apareixen amb la floristeria de Harry, el seu promès— són dos símbols que l'autora crea amb la mateixa finalitat: representar l'alliberament en forma d'elements naturals (fauna i flora). Ellen s'aferra a aquests símbols com una llum d'esperança a una nova vida, però aviat els hi prenen. Un cop ha patit la pèrdua de noves possibilitats, hi ha una frase que es repeteix, després que ella sortís corrent en diverses ocasions: “La gent que em va veure es devia fer un fart de riure”²⁴. Això mostra que al llarg de la seva vida, a més de no tenir control sobre les seves decisions, el món extern —la societat i el fet de tenir-hi un paper visible— sempre l'ha aterrat.

“La minyona” presenta una prosa senzilla, amb tocs d'humor i una detallada creació d'ambients. El que més sobresurt són els elements de la parla, perquè tot plegat és un monòleg dialogat. L'oralitat dona un aspecte espontani i quotidià a la narració i fa que el lector segueixi la història amb més atenció.

“[...] i... No s'ho creurà!”; “I sap què vaig fer?”.²⁵

A més està escrit des d'una perspectiva força objectiva, amb la intenció d'amagar més que no de dir. Ho és tant, que de vegades és difícil desxifrar els sentiments dels personatges; requereix perspicàcia. Tant aquest conte com gran part de la seva obra destaca, no per la trama, sinó per l'estil en què està escrit, per l'estructura i per les deduccions (ressaltades amb punts suspensius) que ha de fer el lector per resoldre

²³ Mansfield, *Tots els contes*: 423.

²⁴ Mansfield, *Tots els contes*: 428.

²⁵ Mansfield, *Tots els contes*: 424 i 425.

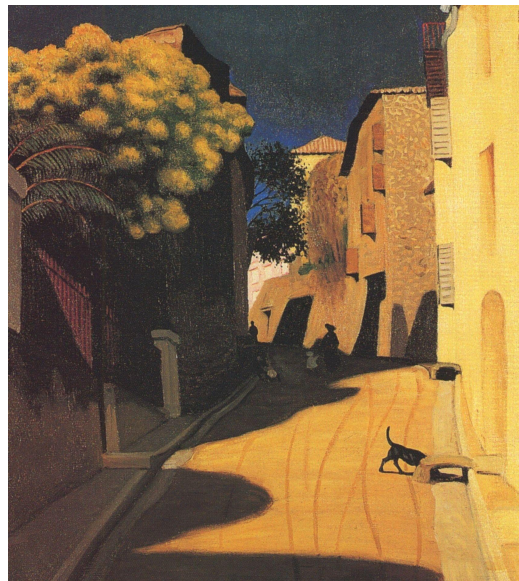
les imprecisions i tot el que deixa a l'aire i no acaba de dir, acompanyades de les reflexions a les que se l'empeny a endinsar-se.

3.1.2. Contes rodoredians

Pels contes de Mercè Rodoreda, la selecció ha sigut d'"Aquella paret, aquella mimosa" i de "Zerafina", que formen part de *La meva Cristina i altres contes*. El primer és una bona mostra de l'estil de Rodoreda, mentre que l'altre és clau per a la comparació amb el conte de Katherine Mansfield "La minyona".

3.1.2.1. "Aquella paret, aquella mimosa"

Crisantema, una serventa, s'enamora d'un soldat anomenat Àngel, amb qui sempre es troba sota d'una mimosa. Ella té al·lèrgia a la flor d'aquest arbre i sempre que hi són a la vora es constipa. De fet, quan va a la farmàcia, el farmacèutic li recomana que s'allunyi d'aquella mimosa. No obstant, estar refredada la posa contenta, així que no li fa gaire cas. La seva és una història d'amor efímer, que acaba sobtadament quan ell l'abandona d'un dia per l'altre. Miquel és el seu nou promès, però més endavant també l'acaba deixant de banda. Les

amigues de la Crisantema se'n burlen, i ella sembla estar trista. El que elles no saben és que el motiu de dol no és pas en Miquel; podria ser la marxa de l'Àngel, ja que li tenia una estima especial, però ella confessa que és perquè han canviat el farmacèutic.

La protagonista d'"Aquella paret, aquella mimosa" experimenta un amor breu i d'amagat amb l'Àngel. La seva relació s'ha de mantenir en secret perquè ell estima a una altra noia. Així doncs, es mostra un mateix amor viscut des de diferents perspectives: mentre Crisantema li té una afecció molt especial, ell l'estima però com a segona opció; l'interès dins la seva relació, de vegades, és descompensat. El seu festeig acaba quan, un dia, l'Àngel sospita que els seus amics soldats l'han vist amb la Crisantema, i desapareix d'un dia per l'altre, sense donar explicacions.

"A la nit, pensant en aquell cap de la cantonada que ens havia mirat fins que es va adonar que jo l'havia vist, em va semblar que el coneixia i gairebé hauria

pogut jurar que era el cap d'un d'aquells soldats que anaven amb l'Àngel [...]. Ho vaig dir a l'Àngel i ell em va dir que no podia ser perquè ja havien acabat el servei i se n'havien anat tots dos al poble. Va ser l'últim dia que el vaig veure: no l'he tornat a veure mai més”.²⁶

Un altre eix important en aquesta història és l'enyorament que té Crisantema d'aquest amor. Tot i que ella està casada amb en Miquel, encara recorda com la feia sentir l'Àngel i ho troba a faltar. Fa qualsevol cosa per rememorar aquella sensació i intenta mantenir aquell vincle viu.

“Però de vegades, mentre estava amb en Miquel, tancava la mà perquè em semblava que a dintre hi tenia la mà de l'Àngel”.²⁷

Tot plegat és un monòleg força col·loquial narrat per la protagonista en forma de retrospectió. La confecció de l'estructura és molt polida. Al principi, es presenten de manera inconnexa moltes idees, personatges i situacions que no s'acaben d'entendre. Per això, en un primer moment, la lectura dona una sensació d'incertesa que només es resol a mesura que el lector avança i la història va lligant caps per si sola. L'inici és fruit de ser un monòleg; es mostra el flux dels pensaments de Crisantema d'una forma no gaire ordenada, amb l'objectiu de fer el text realista i la ment de la protagonista com més transparent millor.

“[...] estic contenta quan estic refredada. Que es facin repicar. Els estranya que canti quan tusso com un gos i quan el nas em va com una canal. No els he dit mai que m'agraden els soldats i que quan en veig m'hi fonc”.²⁸

Al desenllaç del conte hi ha una espècie de gir argumental quan Crisantema diu: “Només hi ha una cosa una mica trista... que a la farmàcia van canviar el dependent”.²⁹ De totes les coses tristes que li han passat, el lector no espera pas que l'única que consideri així sigui el canvi de farmacèutic. Algú pot pensar que és ironia, algú altre que només una persona tan ingènua diria això; hi ha via lliure per la interpretació de cadascú. Igual que el final, que acaba amb una frase incerta. Tot i així, en aquest cas és fàcil pensar que el “Com si em faltés alguna cosa”³⁰ fa referència a l'amor, perdut en diverses ocasions, i a les persones que ella ha estimat i sempre l'han acabat abandonant.

---

²⁶ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 44.

²⁷ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 45.

²⁸ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 41.

²⁹ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 45.

³⁰ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 45.

Els personatges d'aquesta història tenen noms simbòlics. Per començar, Crisantema és la flor que dona nom a la protagonista i és típica de la tardor. En comparació amb Jacinta, que és l'altra enamorada, els jacints són de l'època de primavera que, seguint el transcurs de l'any, va abans que la tardor. D'aquesta manera es remarca el fet que Crisantema sempre està en segon pla, és l'última opció. A més, la crisantema s'utilitza per representar la seva soledat. És una noia molt innocent i ingènua que no sap reconèixer la maldat en els altres. És vulnerable i li ha tocat viure diverses situacions desagradables, fet que fa que tingui molta empatia. És tan inofensiva que fins i tot permet que les seves pròpies amigues es riguin d'ella i del seu patiment. "A les meves amigues els va fer riure molt que en Miquel em deixés".³¹ S'avé molt amb l'Àngel perquè tots dos tenen papers similars. A ell li saben greu les burles dels seus companys soldats. No li vol cap mal a la pobra Crisantema i se l'estima sense imposar els seus desitjos ni condicionar-la a fer una cosa que no vol.

"Mai no m'havia fet ni un petó. Només m'agafava la mà, i me la tenia agafada una bona estona a sota de la mimosa".³²

A part d'evidenciar que ells dos són increïblement tímids, desprenen una puresa que només tenen els nens petits. I per això la gent s'aprofita d'ells i els ridiculitza, com en aquesta escena:

"I, quan tornàvem, una colla de nens ens van fer pam i pipa i cridaven: es casaran, es casaran! El més petit ens va tirar un grapat de pols, i l'Àngel va empaitar el nen [...]".³³

La mimosa és un símbol que, en el llenguatge de les flors, té el significat de sensibilitat. Rodoreda el crea per acompanyar els amants amb un ambient d'intimitat i seguretat. Més tard, quan l'Àngel abandona Crisantema i ella es torna a quedar sola, s'estableix un vincle molt més fort amb la mimosa, que sembla ser l'única constant en la vida de la protagonista.

L'al·lèrgia i el refredat causats per la mimosa tenen un efecte positiu en ella, fet que demostra la relació simbiòtica que s'ha format. D'aquesta manera, quan es troba malament a causa de la flor, no s'entristeix; al contrari, perquè li recorda l'època en què festejava amb l'Àngel. El fet que el canvi de farmacèutic l'afecti també és perquè li arrabassen una imatge que la transporta a l'Àngel. Sembla que visqui ancorada al seu record.

---

³¹ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 41.

³² Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 44.

³³ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 43.

“[...] jo penso en l'Àngel que se'm va fondre com el fum. I no pateixo, no. Mentre hi penso el tinc. Només hi ha una cosa una mica trista... que a la farmàcia van canviar el dependent”.³⁴

A més, els referents del món vegetal d'aquest conte —el crisantem, el jacint i la mimosa— són delicats, silenciosos i profunds, però alhora, efímers. Com la seva història d'amor.

Rodoreda també utilitza el·lipsi o imprecisions per deixar expressions i sentiments sense dir del tot. En aquest fragment en concret recorda bastant a Katherine Mansfield:

“[...] i jo no puc explicar la cosa estranya que em corria per no sé on, potser per les venes, potser per la pell, no ho sé, però era una cosa molt estranya [...]”.³⁵

L'estil oral del conte queda remarcant amb elements de la parla, com ara l'ús de polisíndets...

“Vaig portar dos panets partits pel mig amb un tallet de carn rostida a dintre i al cap d'una estona de passejar li vaig preguntar si tenia gana, vaig desembolicar els panets i n'hi vaig donar un i, per menjar-los, ens vam clavar d'esquena a una paret de jardí amb branques d'arbre i branques de roser que sortien enfora”.³⁶

... les repeticions: “m'agraden els soldats [...] perquè ells s'enyoren, són com plantes sense terra. [...] S'enyoren”.³⁷ Els diminutius: “hi havia un rengle de casetes amb reixadet i una finestra amb ferros a cada banda del reixadet”³⁸...

La prosa és molt poètica (“el cel era d'aquell blau de nit que encara no esborra les coses”)³⁹ i la veu de la protagonista narra amb un to infantil i proper que fa que hi hagi un humor bastant absurd:

“Una tarda, mentre érem a la paret amb l'Àngel, a la cantonada de més a la vora vaig veure un cap. No és que veiés visions i que fos un cap tallat, no. Era un cap de jove”.⁴⁰

---

³⁴ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 45.

³⁵ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 42.

³⁶ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 43.

³⁷ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 41.

³⁸ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 43.

³⁹ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 43.

⁴⁰ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 44.

3.1.2.2. “Zerafina”

La Zerafina és una serventa papissota que ha arribat a casa de la seva nova senyora una mica més d'hora del previst. Així aprofita per presentar-se-li i li explica un munt d'anècdotes de la seva vida. Abans, però, aconsegueix parlar-li de com ha arribat a casa seva i com gairebé salta una paret per entrar-hi. Sobre la seva infància, li diu que es passava els dies cuidant dels seus germans, de les gallines i de la casa, i que n'estava farta. Llavors la seva mare la va enviar a fer feines a ca la seva primera mestressa. En aquella casa hi havia un noi adolescent que li donava puntades de

peu al cul i la va arribar a llançar contra una vidriera. A la segona casa on va anar a fer feines hi residia una parella gran. La pobra minyona es va trobar enmig d'una relació de maltractament en què la dona acusava al marit de voler-la enverinar i aquest afirmava que la muller li feia menjars forts per foradar-li els budells. Al final, entre tota aquesta crueltat, començava a pensar que a ella també li tocava el rebre, i va estar-se moltes nits sense dormir. Per últim, li parla dels dos promesos que ha tingut. En Miqueló, que havia conegut al carrer, tenia relacions sexuals amb ella en una barraca de fusta fins que un dia la va deixar embarassada. La seva mare li col·locava una faixa a la panxa per tal que no es notés, i quan va néixer la filla, va morir instantàniament perquè no tenia ossos. No gaire més tard, van enviar en Miqueló a la guerra a l'Àfrica, i la Zerafina es va quedar sola. Poc després, la protagonista es va començar a veure amb el fill del senyor Vidal, però aquest també va acabar marxant. I acaba el conte preguntant-li a la senyora si se la vol quedar.

En aquest conte es confecciona un ambient domèstic a través de la figura de la criada que és semblant al conte de “La minyona”, de Katherine Mansfield. Els temes que tracta Zerafina amb la seva futura mestressa són sobre la infantesa, la vida familiar i les escasses relacions que ha tingut amb homes. De vegades hi ha escenes cruels i un pel dures que contrasten amb la bondat i tendresa de la protagonista. Però sembla ser que aquestes situacions pejoratives no hagin torbat la seva innocència. Davant de comentaris ridiculitzants, burles i assetjament de carrer, xantatge emocional i manipulacions sempre es queda paralitzada, sense saber reaccionar. Un exemple, és quan el noi de catorze anys juga amb ella i la Zerafina no sap aturar-li els peus:

“Jo no sabia dir que no perquè encara que només foz un noi de catorze anyz era el fill delz amoz i jo era la minyona”.⁴¹

“Zerafina” és un soliloqui que recorda a “La minyona” sobretot per l’estructura que segueix. És un monòleg parlat ininterromput, però hi ha espai per preguntes que fa la senyora, que s’ometen. La història acaba amb una pregunta dirigida a la interlocutora: “Ze’m quedarà, oi?”. Deixant el desenllaç així, obert, Rodoreda fa disparar la curiositat del lector per saber-ne la resposta. Alhora també fa pensar que, si la intenció de la Zerafina és que se la senyora se la quedi, potser no calia haver-li explicat totes les seves intimitats. Això la retrata com una dona inconscient de la maldat i del que és adequat i el que no; és un recordatori de la seva ingenuïtat.

Zerafina té el caràcter d’una noia petita i innocent que, per molta perversitat que hagi vist, no té res dolent en la consciència. Tot i ser ja una dona adulta, li falta una mica de sentit comú i les seves accions no corresponen a la seva edat: parla amb desconeguts, confia en tothom i no malpensa.

“Anava voltant la caza i he vizt entrar zenyorez, i cada vegada que corria per poder entrar amb ellez ja havia fet tard. He eztat a punt de zaltar la paret per darrera, però no acabava de zaber zi era la paret del zeu jardí...”⁴²

Les relacions que Zerafina té amb homes sempre és desafortunada, fet que sempre passa en la narrativa de Rodoreda. Ells la sedueixen aprofitant-se d’aquesta bona fe i confiança. Per exemple, en Miqueló juga fent-li mal i el farmacèutic la deixa per casar-se amb una altra dona.

“Jo el mirava per la fineztra i li tirava un petó amb la mà, i un eztu no va tornar perquè van dir que z’havia promèz a Barzelona”.⁴³

En part, la seva vida és força solitària però ella no es sumeix en la tristesa i desolació; realment no sembla pas que els problemes que pot tenir amb altre gent li comportin massa angoixa. Ella viu despreocupada i intorbable en la ignorància, o això vol aparentar.

---

⁴¹ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 70.

⁴² Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 69.

⁴³ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 72.

“Per la feina em penzo que li agradaré: zóc molt neta i menjo a miquez com un ozell. De malalta no n’eztic mai. [...] Noméz tinc el mal de zer una mica papizzota”.⁴⁴

Això que sigui papissota la fa semblar més petita, cosa que ja encaixa amb la seva personalitat, i fins i tot una mica beneitona. També és un mètode de remarcar el caràcter oral del conte. Aquest defecte es remarca tant que el seu nom acaba sent Zerafina, i no Serafina, i és fins i tot el títol de la narració. Per altra banda, el seu nom ve de Serafí, d’un àngel. La simbologia d’aquest nom purifica i endolceix encara més la seva forma de ser. A més, el fet de fer-la papissota remarca la seva ingenuïtat perquè aquest defecte de la parla la tenen infants de cinc anys.

Pel que fa la senyora, sembla ser l’únic personatge que no li és hostil sinó amable, perquè encara que no se’n digui res, d’ella, presenta simpatia pel que explica la minyona i li fa preguntes per mostrar interès.

Rodoreda utilitza eufemismes per parlar de les experiències calamitoses de la Zerafina. Potser també se serveix d’això per posar èmfasi en la seva innocència i la seva timidesa. Per exemple:

[fent referència a l’acte sexual] “[...] i quan vam haver acabat jo tenia tota l’ezquena bruta de fang i vam riure molt”.⁴⁵

Com sempre, al text hi abunden les marques d’oralitat: frases simples i fins i tot inacabades, canvis de tema sobtats, repeticions, diminutius... Però a part de l’estil oral, el text presenta una atmosfera allunyada de la mesquinitat, i un to infantil i una tendresa destacables, amb expressions com “la mama”, “el noi era molt dolent” o “a mi zí, però zempre em fa zinglot”. Per últim, també hi ha un parell d’escenes amb humor, normalment absurd, per alleugerir les seves anècdotes.

“[...] ez que m’he perdut una mica i quan em penzava que ja havia arribat, un zenyor molt ben veztit m’ha dit que era a Zantz. M’ha explicat per on havia de pazzar per anar a Zant Gervazi [que és a una hora i mitja a peu de Sants] i, preguntant, preguntant, entre totz plegatz m’han enviat al Parque [al zoo. Ha caminat durant una hora en direcció contrària]. [...] Dezprés he zortit a la Rambla”.⁴⁶

---

⁴⁴ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 72.

⁴⁵ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 71.

⁴⁶ Rodoreda, *La meva Cristina i altres contes*: 69.

3.2. Influències, semblances i paral·lelismes

Havent fet un petit tast de la prosa d'ambdues autores és fàcil trobar-hi afinitats. Encara que Rodoreda sigui més novel·lista —ja que Mansfield no va escriure'n cap, de novel·la—, encara que el passat biogràfic dels personatges tingui més pes en les obres de Mercè Rodoreda que en les de Katherine Mansfield, i encara que l'escriptora catalana tingui un punt més tràgic, alguns dels seus contes són ben similars.

Les dues autores tenen una gran sensibilitat que els permet parlar de temes delicats, com ara l'angoixa personal, la soledat com a única vida possible, i la mort. També destaquen per l'art de saber retratar l'amor i el desamor amb tots els sentiments que provoquen, que poden ser tant intensos com dolorosos, i recorren al retorn a la infantesa, sovint cruel. A part, exploren altres trets humans com la complexitat de la personalitat. És notable, doncs, que totes dues autores mostren interès per l'obra de Txèkhov, ja que aquesta es caracteritza per reflectir l'essència humana de la forma més acurada possible; ell palesa el poder que té tot allò senzill i corrent per fer-ho.⁴⁷ Això remet al detallisme de Mansfield i Rodoreda, que són claus per poder crear ambients versemblants i quotidians en els seus contes de forma poètica. Mercè Rodoreda ho afirma així al pròleg de *Mirall Trencat*:

“Els detalls és el que hi ha de més important en una novel·la”.⁴⁸

Així doncs, enfoquen l'atenció a coses minúscules i aparentment insignificants, a través de les quals poden fer referència a aspectes més generals i universals de l'experiència humana.

“I like always to have a great grip of life, so that I intensify the so-called small things so that truly everything is significant... I like to be able to see flowers pushing their way up through the brown earth”.⁴⁹

---

⁴⁷ Hi ha evidències que el gran dramaturg rus ha tingut un fort impacte en elles. L'adoració de Katherine Mansfield per aquest autor queda demostrada repetides vegades als *Diaris*. Com diu Enric Balaguer, “l'autora admirava del contista rus la mescla peculiar d'intensitat, angoixa i lucidesa, expressada a través d'una combinació entre realisme psicològic i utilització simbòlica d'elements naturals”. Rodoreda, per altra banda, en diu això a una carta: “el ‘meu amor en aquest gènere’ és la meravellosa K. Mansfield. Després segueix Txèkhov”. *Cartes a l'Anna Murià*, Mercè Rodoreda: p. 41.

⁴⁸ Op. cit. p. 14.

⁴⁹ Letter to Garnet Trowell, (8 de nov. 1908) in *Collected Letters of Katherine Mansfield*, Vol. I, Oxford, Clarendon Press, 1984, p. 88.

Aquestes imatges contemplades amb deteniment permeten descripcions minucioses, però no deixen de ser relatades a través d'una expressió senzilla. Elles busquen dir “allò essencial amb la màxima simplicitat”⁵⁰, fet que Carme Arnaú associa a la representació d'una mentalitat femenina —que és sintètica i subjectiva— en contraposició d'una de masculina —analítica i objectiva.⁵¹

Els personatges desprenen bondat i acostumen a ser ingenus, modestos i humanament positius. Els contes mansfieldians, així com els rodoredians, es podrien denominar psiconarratius perquè exploren la ment d'aquestes persones i ho fan de tal forma que desperten l'afecte i l'emotivitat del lector gràcies, en part, a una magnífica expressió lírica i a la confecció de mons íntims. Normalment hi ha un registre col·loquial en la veu narradora.

Pel que fa a l'estructura de les narracions, les dues autores acostumen a fer el mateix: no hi ha un punt d'inici marcat, fet que dona la sensació al lector d'haver estat conversant amb el narrador des de fa estona; per altra banda, els finals acostumen a suggerir reflexions que no es fan explícites, de manera que deixen al públic rumiant-ne el significat i la intenció. A més, sovint fan servir les mateixes tècniques narratives. Utilitzen símbols per establir comparacions amb altres coses o fets i també s'ajuden molt del correlat objectiu (sobretot Mansfield) per evocar sentiments a través d'imatges. Un altre aspecte que destaca molt en Mansfield i Rodoreda explora de forma més subtil és l'epifania; els personatges acostumen a descobrir algun fet sobre l'existència, però mai es diu al text tal com raja, sempre s'ha d'interpretar.

Encara que les semblances més importants entre elles es trobin en la seva literatura, l'àmbit biogràfic també permet certes comparacions. Les dues tenen un gran frenesí per l'escriptura i la voluntat de lliurar-s'hi en cos i ànima, i comparteixen passió per les flors, fet que es mostra amb la seva visió màgica i personificada de la natura.

3.2.1. L'espai domèstic, “La minyona” i “Zerafina”

“La minyona” i “Zerafina” presenten ambients i personatges gairebé calcats, com es pot apreciar amb les anàlisis dels contes corresponents. Els dos relats retraten la vida d'una minyona que es troba a casa de la seva mestressa i sembla que es desvisqui per ella. L'escenari en tot moment és l'interior de la llar. La confecció d'un

---

⁵⁰ Pròleg a *Mirall Trencat*, p. 14.

⁵¹ ARNAU, Carme. *Introducció a la narrativa de Mercè Rodoreda. El mite de la infantesa*, p.85.

ambient tan íntim permet reflexions entorn la vida quotidiana des d'un to familiar, proper i càlid. Les característiques de les protagonistes són molt semblants, igual que també són complexes perquè, tant l'autora neozelandesa com la catalana, tenen un gran talent per crear mons rics en matisos psicològics.

Es tracta de dones força marcades per la falta d'afecte al llarg de la seva vida que, contràriament, desprenen un aire de bondat i puresa distintiu dels infants. Tenen una visió tan innocent i cànvida que sembla que no toquin de peus a terra i les fa aparentar gairebé immadures. Tots dos personatges narren moments de la seva vida des de la infantesa. I, tot i que aquestes experiències que relaten són cruels i agres, s'estalvien una visió dramàtica i sentimental de l'assumpte per evitar un efecte lacrimogen.

Encara que l'Ellen de "La minyona" i la Zerafina siguin persones ben bé idèntiques, els punts en comú més interessants es troben en el propi discurs del conte. Les dues històries estan narrades a través de la pròpia veu de la protagonista perquè tenen estructura de diàleg, però un diàleg en el qual només es coneixen les respostes de la minyona i s'obvien les preguntes de la interlocutora. L'ús de la conversa dona un efecte més immediat que el que provocaria un monòleg interior. D'altra banda, la parla espontània i el registre col·loquial escampen una sensació de naturalitat i frescor. I això ho aconseguen amb frases inacabades, les el·lipses suggerides per punts suspensius, les repeticions i frases fetes, entre d'altres.

3.3. "Al vestíbul" - producció pròpia

Pum! La porta del tercer pis s'havia tancat amb força mentre jo baixava les escaletes del replà. Feia un dia esplèndid; just acabàvem d'estrenar la tardor i el sol era com un petó als ulls clucs. El crec-crec de les fulles del terra acompanyava els meus passejos d'entre setmana, sempre que el campanar del centre tocava dos quarts de cinc: l'hora en què els nens surten de col·legi. No, no és que hi vagi a recollir ningú, jo. No pas. Però, d'alguna manera, sempre m'ha envaït com una sensació agradable i reconfortant, estant enmig d'aquell batibull de motxilles i berenars, i mares abraçant els seus fills, i el remoreig de les rodes dels patinets lliscant per l'asfalt, i els crits escandalosos dels nens amb ganes de jugar i córrer...

Jo també havia sigut aquella noieta que cridava. Els meus companys de classe sempre s'ho passaven molt bé i cada dia acabàvem rient. Recordo un dia que feia tant fred que, durant la nit anterior, havien caigut flocs de neu. L'endemà estava tot el pati nevat! Vaig veure un grupet de nens que intentaven fer un ninot amb aquella neu gèlida i candent a la vegada, i vaig pensar que jo podria fer el

mateix. Dit i fet, vaig anar engrandint una bola, i després una altra i una altra... I quan estava a punt d'acabar-lo, ells es van apropar amb un somriure maliciós sota el nas i li van començar a clavar cops i empentes. «Quin ninot més lleig!», «Sí que s'assembla a la Frèsia, sí!», «Ara veurà!». Eren molt de la broma, però jo no em sentia gaire còmoda amb aquests comentaris. Quan ho vaig explicar a la mare em va fer entendre que són coses que fan els nens petits. Eren jocs, no em feia res.

—Bona tarda tingui, soc l'Empar, la veïna nova—. Vaig sentir una veu dolça que murmurava darrere meu. Ella també baixava les escales i passejava un gosset pelut i bru, que em mirava amb uns ulls encantadors.

—Ah, benvinguda!, soc la del primer segona. Frèsia. Era la flor preferida de la mare—.

És veritat, les frèsies blanques li agradaven molt, almenys durant un temps; fins el dia d'aquella forta discussió. Però potser tampoc calia explicar-l'hi a la senyora tan simpàtica que acabava de conèixer. Aquell dia, la mare va acabar arrencant les flors d'una en una fins que no en va quedar cap de viva. I em mirava amb aquella cara de menyspreu... Per sort, aviat em va fer fora de casa. Ella em cuidava molt, no em malinterpretin. Només que de vegades li agafaven aquests rampells...

—...Doncs, miri, no m'hauria imaginat mai vivint en un lloc així. El cas és que els meus fills s'acaben d'independitzar, i la veritat és que ara la casa se'm fa gran i la trobo massa buida. I haver-me d'encarregar jo sola del jardinet... És massa feina. Així que he decidit venir a aquest pis, una mica més modest.

Carai, modest! Si té ascensor i tot! Ja m'hauria anat bé a mi poder viure a una petita casa amb jardí. No pas per tenir més *lujus*; i ara! Però crec que a la Cotonet l'hauria fet més feliç, que no vivint sempre tancada entre quatre parets. Ja sé que les llebres no poden parlar. Però quan em mira amb aquells ulls vidriosos i arrufa els bigotets, sento com una cosa dins meu, una escalfor... Ai!, quin bé que em fa, tenir companyia... Se'm fa un nus a la gola només de pensar en el dia que ja no hi sigui. A qui explicaria les cosetes que m'il·lusionen i que m'omplen el dia? I vostès pensaran el mateix que hauria dit la mare: quina ximpleria! Però això és una d'aquelles coses que només s'aprecien quan es tenen...

Badum-bum, bum, badum, bom-bom, tsss! La bateria del veí del quart va començar a ressonar per tota l'escala, com solia fer, oportunament, cada vegada que per fi hi havia una mica de tranquil·litat.

—Ai, senyor! Què és aquesta sorollada!— L'Empar es va exaltar, sorpresa davant de tal rebombori.

Li vaig explicar qui era l'Aleix, el xicot que passa el temps tocant la bateria i que fa que cada tarda retoni tot el bloc. I en aquell precís moment, es va sentir el botó de l'ascensor. Algun veí que el cridava. Al cap de poc, l'ascensor ja havia

arribat al vestíbul— on feia estona que parlàvem amb l'Empar— i en van sortir quatre marrecs de l'edat de l'Aleix. Aquelles cares rodones i bondadoses em sonava d'haver-les vist anteriorment. Encara que l'Aleix, de vegades, em provoqués mal de cap, he de reconèixer que era un bon nano. Els seus amics sempre eren molt respectuosos amb tothom i mai vam tenir cap conflicte. O això em pensava...

—Nois, mireu, és la maleïda vella de sempre... Aparti's del mig, espantaocells! No sé com s'ho fa però sempre estorba; sort que li queden dos dies!

Sense poder mostrar cap reacció, em vaig quedar quieta com un estaquirot davant del portal. Com que els barrava el pas, un dels quatre em va clavar una empenta que gairebé em fa caure de morros a terra. El cor em batejava molt ràpid; no podia formular cap pensament. En blanc. Immòbil. Com si m'haguessin enganxat a terra.

—Ostres, Frèsia, mira que són mala gent...

No volia parlar amb ningú. Sense dir res, vaig recular i em vaig dirigir escales amunt altre cop, renunciant a la ximple volteta que feia sempre. A cada esglaó que trepitjava anava sentit els cops de la bateria més durs, més secs. Bam, bam, bam, bam-bam, bam-bam!, com uns passos que em perseguien —o que jo perseguia. Sentia com la sang em corria per les venes i em pujava la roentor al cap i a les orelles. A l'entrar a casa, la Cotonet no va gosar acostar-se a saludar-me com era habitual. Va restar en silenci dins la seva gàbia i em mirava amb cert recel. Vaig anar decidida cap a la taula del menjador i, de reüll, vaig veure'm a la vidriera de l'entrada. Tenia als ulls una mirada... del tot impròpia de mi: pertorbadora, encesa, perversa... Em vaig quedar dreta, envoltada d'un silenci esfereïdor. Piiiiip!, em feien les orelles; un xiulet eixordador. I va arribar a un punt tan agut, que la meva oïda va deixar de captar-lo. Vaig deixar aquella mirada, plena de ràbia, fixada a un gerro amb frèsies blanques que feia de centre de taula. I, trencant aquell silenci, el gerro de ceràmica va esclatar en mil trossets que van anar a parar al terra del menjador, que va quedar cobert de pols i bocins afilats.

4. Conclusions

Un cop realitzat aquest treball de recerca, i havent indagat en la trajectòria i producció de les dues autores per separat, és molt satisfactori haver-hi trobat relacions i punts en comú. Mentre que és cert que la búsqueda podria ser molt més extensa i profunda, hi ha unes limitacions que no m'ho han permès, però de ben segur que si aquest treball es continués— fent així que abastés moltes més obres—, encara hi hauria molts més paral·lelismes entre Katherine Mansfield i Mercè Rodoreda.

És difícil establir la línia d'influència, i fins i tot possible plagi, entre aquestes dues. No obstant, en certs contes com els analitzats en aquest treball, les autores creen imatges i ambients molt similars, encara que cadascuna ho faci amb la seva essència. Tenen un univers creatiu aparentment comú, pel que fa a temàtiques i personatges; les dues donen molta importància als detalls i transcriuen diàlegs per donar fluïdesa i versemblança a la història. A més, donen al narrador una veu única que permet endinsar-se en la seva psiconarració en primera persona. Tenen un gran control dels registres col·loquials, fet que les permet plasmar escenes ben quotidianes amb descripcions minucioses d'actes i gestos també diaris. I més que explicar-ho, es limiten a mostrar-ho, a suggerir-ho. En definitiva, tot això és la seva fórmula unànime per crear una atmòsfera lírica de gran força evocativa.

Reprenent la meua hipòtesi inicial ["Hi ha elements i característiques de la narrativa de Katherine Mansfield que influeixen les narracions breus de Mercè Rodoreda"], puc concloure el següent:

- Mercè Rodoreda, durant la seva etapa de producció de contes, va seguir diferents models, entre els quals hi ha Katherine Mansfield.
- Alhora, les característiques en què s'emmiralla no són úniques d'ella; s'han utilitzat universalment.
- No obstant, se sap del cert que Mercè Rodoreda aspirava a aconseguir el poder expressiu de Katherine Mansfield.

Per tant, la meua hipòtesi era correcta.

5. Bibliografia i webgrafia

ABRAMS, Sam. "De santa a icona". *El punt avui*. (18.02.2018)

<https://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1336685-de-santa-a-icona.html>.

08.07.2021

ARNAU, Carme. *Introducció a la narrativa de Mercè Rodoreda. El mite de la infantesa*, Barcelona, Ed. 62, 1979.

ARNAU, Carme. *Memòria i ficció en l'obra de Mercè Rodoreda*. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda, Institut d'Estudis Catalans, 2000, p. 121. Col·lecció: Biblioteca Mercè Rodoreda.

BALAGUER, Enric. "Katherine Mansfield i Mercè Rodoreda: (Episodis domèstics, servitud dels detalls)". *Catalan Review*, Vol. IX, number 1, (1995), p. 21-31. <https://raco.cat/index.php/CatalanReview/article/view/309469/399450>.

CITATI, Pietro. *La vida breve de Katherine Mansfield*. Traducció de Mónica Monteys. Gatopardo Ediciones, 2016.

CASTRO, Guillermo. 2015. "Katherine Mansfield - Narrativa Clásica XIX & XX". <https://miencuentroconlaliteratura.wordpress.com/category/katherine-mansfield/>. (08.07.2021)

CABRÉ, M. àngels. 2018. "La innocència de Katherine Mansfield". https://llegim.ara.cat/actualitat/innocencia-katherine-mansfield_1_1002162.html. (08.07.2021)

GONZÁLEZ, Josefina. (1995). "La mimesis en un cuento de Mercè Rodoreda: "Aquella paret, aquella mimosa"". *Romance Notes*, 36 (1), 93–99. <http://www.jstor.org/stable/43802331>.

GRADESAVER. "Biografia de Katherine Mansfield". <https://www.gradesaver.com/author/katherine-mansfield-es>.

IBARZ, Mercè. *Mercè Rodoreda*. Editorial Empúries, 1991, p. 144. Col·lecció: Biografies.

Isabel Fernández i Susi Marquès. El meu avi (enregistrament vídeo): Mercè Rodoreda. Catalunya: TV3, 2004. Extensió (36 minuts) 1 vídeo (mp4).

Joaquín Soler Serrano. A fondo (entrevista audiovisual): Mercè Rodoreda. Edició i restauració de Gonzalo Herralde (2020). Espanya: RTVE, 1980. Extensió (64 minuts) 1 vídeo (mp4).

KLEIN FORTUNY, Ada. La plaga blanca. Barcelona: L'altra editorial, 2020, p. 160.

LIMA, Maria do Carmo Quartin de. 2002. "Epifania em Katherine Mansfield: imagens essenciais no espaço/tempo poético".

MANSFIELD, Katherine. Diaris. Traducció de Marta Pera Cucurell. Barcelona: L'avenç, 2018, p. 245.

MANSFIELD, Katherine. Letter to Garnet Trowell, (8 de nov. 1908) in Collected Letters of Katherine Mansfield, Vol. I, Oxford, Clarendon Press, 1984.

MANSFIELD, Katherine. Tots els contes. Traducció de Pep Julià, Anna Llisterri i Marta Pera. Barcelona: Proa, 2018, p. 893. (14.07.2021)

NORDQUIST, Richard. "Fantasia fràgil de la senyoreta Brill". <https://ca.eferrit.com/fantasia-fragil-de-la-senyoreta-brill/>. (18.07.2021)

PEN Català, *Visat*. PERA, Marta. [Barcelona], núm. 18, (10.2014). "Katherine Mansfield". visat.cat/literatura-universal-catala/cat/autor/218/29/angles/katherine-mansfield.html 20.05.2021

RODOREDA, Mercè. Cartes a l'Anna Murià (1939-1956). Barcelona: La cara fosca de les lletres, 2021.

RODOREDA, Mercè. La meva Cristina i altres contes. Barcelona: Edicions 62, 1967, p. 125.

RODOREDA, Mercè. Mirall trencat. Barcelona, Edicions 92 i "la Caixa", 1984.

SIMKIN, John. 1997, "Katherine Mansfield". <https://spartacus-educational.com/Jmansfield.htm>. 07.07.2021.

STUDY GUIDE. "The Garden Party Summary and Analysis of "Miss Brill"".
<https://www.gradesaver.com/the-garden-party/study-guide/summary-miss-brill>.
(18.07.2021)

STUDY GUIDE. "The Garden Party Summary and Analysis of "The Lady's Maid"".
<https://www.gradesaver.com/the-garden-party/study-guide/summary-the-ladys-maid>.
(19.07.2021)

WOOLF, Virginia. *Cartas a mujeres*. Selecció, revisió i introducció de Nora Catelli i traducció de Susana Constante. Barcelona: Trampa, 2021, p. 319.